

נחנך מרכז המידע והמחקר של רשות הטבע והגנים לסביבה הימית והחופית

בשנים האחרונות משנה הסביבה הימית והחופית בישראל את פניה: מצד אחד גוברים לחצי הפיתוח, הבינוי והתשתיות, ומצד שני גוברת בציבור ההכרה בערכה הייחודי של הסביבה החופית והימית וברגישותה הרבה.

החוסר במידע על הסביבה החופית והימית אובחן בעת הכנת מסמך בנושא מימי החופים של ישראל על ידי צוות רב-תחומי בראשות האדריכל פרופ' שמאי אסיף, ואומץ על ידי המועצה הארצית לתכנון ובנייה בשנת 1999. המסמך קבע, בין היתר, שיש להקים מרכז מידע ארצי בנושאי החופים והים, לצד מרכזי מידע מתמחים שיקימו גורמים שונים, לרבות רשות הטבע והגנים, בתחומי עיסוקם.

ואמנם, לאחר שנות מאמץ לאיסוף נתונים, הקימה רשות הטבע והגנים את מרכז המידע והמחקר לסביבה הימית והחופית בים התיכון. המרכז נתמך על ידי מערכת מידע גיאוגרפי (GIS), הוא נגיש לכל בעלי העניין, ומהווה כלי חשוב עבור מתכננים, יזמים, חוקרים וכל מי שתחום עיסוקו נוגע לסביבה החופית והימית בישראל על רבדיה השונים. מדובר במערכת רחבת יריעה והשימוש בה הוא ידידותי וללא תשלום. המרכז כולל מידע רב בתחומי תכנון ואקולוגיה, נושאים נוספים שבטיפול הרשות כמו חינוך, הסברה ואכיפה, וכן מיפוי של הסביבה הימית והחופית באמצעות מערכת ה-GIS. המידע עצמו מתעדכן כל העת ומתווספים לו נושאים ונתונים באופן תדיר. בזכות המידע תומך ה-GIS, אפשר בקלות להצליב את נתוניה של המערכת עם נתונים המצויים ברשות המשתמש, וכך מתאפשר ניתוח סטטיסטי או איכותי מעמיק.

המרכז הוצג לציבור בכנס ירושלים ה-5 לסביבה וטבע של החברה להגנת הטבע בשיתוף הרשות, שעסק בנושא "ישראל עם הפנים לים". המידע נמצא באתר רשות הטבע והגנים (www.parks.org.il) ואפשר להוריד באמצעותו חומר מקצועי רב בתחומים שונים וכן כמה שכבות מידע גיאוגרפיות.

↑ לומדים על הסביבה הימית
צילום: ארכיון רשות הטבע והגנים

שבעה חודשי מאסר בפועל לאדם שהורשע בהחזקת חלקי דרבן ללא היתר

בית המשפט המחוזי בחיפה גזר שבעה חודשי מאסר בפועל על צייד דרבנים סדרתי, שהורשע בהחזקת חיית בר מוגנת ללא היתר. מדובר בצייד לא מורשה, אשר הורשע כמה פעמים בעבר בעבירות של ציד והחזקת דרבנים. בשנת 2009 תפסו פקחי רשות הטבע והגנים בחצר ביתו של הצייד שקית שהכילה מאות קוצי דרבן וכן שקית נוספת שהכילה תכולת קיבה של דרבן. בשל כך, הוגש נגדו כתב אישום בגין החזקת חיית בר מוגנת ללא היתר.

בתחילת השנה הורשע הצייד על ידי סגן נשיא בית משפט השלום בקריות, כבוד השופט מרדכי ארגמן, בעבירה של החזקת חיית בר מוגנת ונגזר עליו קנס בסך 10,000 שקל. כבוד השופט ארגמן החליט שלא להפעיל את שבעת חודשי המאסר על תנאי, שעמדו לחובתו של הצייד מתיק קודם, והאריך אותם בשנתיים.

רשות הטבע והגנים ערערה על קלות העונש וביקשה להפעיל את המאסר המותנה שעמד לחובתו של הצייד. הערעור התקבל במהלך חודש אוקטובר השנה על ידי בית המשפט המחוזי והשופטים הורו על הפעלת המאסר המותנה. "אנו שמחים שבית המשפט החליט להטיל עונש ראוי והחמיר עם אדם שפגע פגיעה קשה מאוד באוכלוסיית הדרבנים בארץ. אנו מקווים שהעונש ירתיע עברייני ציד נוספים שפוגעים ללא רחם ובאכזריות רבה בערכי הטבע ובחיות הבר", אמר **גל אריאלי**, מנהל אגף חקירות ומודיעין ברשות הטבע והגנים, וציין כי אוכלוסיית הדרבנים בישראל הולכת ומצטמצמת בשל ציד פרוץ של פורעי חוק, המתפרנסים ממכירת הבשר בכפרים, בעיקר באזור הכרמל והגליל. הדרבן הוא חיה שחיה כל חייה בחיי משפחה זוגית מונוגמית, וכשאחד מבני הזוג נעלם הדבר פוגע באופן קשה מאוד בבן הזוג השני.

פקחי רשות הטבע והגנים פועלים 24 שעות ביממה במטרה להגן על חיות הבר ולאתר עבריינים הצדים ומחזיקים חיות בר מוגנות ללא היתר.

↑ תפיסת חלקי דרבן
צילום: ארכיון רשות הטבע והגנים

→ צילום: תום עמית

משפרים את הזרמת המים לירקון

רשות הטבע והגנים החלה להזרים מחדש מהקצאת המים לנחל הירקון דרך האגם בגן לאומי אפק ומשם, דרך תעלת עינת, אל הירקון. הזרמה במסלול זה הביאה לשיפור משמעותי באיכות המים של האגם בגן ולהבטחת קיומו כבית גידול טבעי, ולהארכת הקטע הזורם בגן בכ-1.2 ק"מ (תעלת עינת). הזרימה לנחל הירקון נותרה בנפח זהה והמחצית השנייה מוזרמת לבריכת הנופרים. מהלך זה של הזרמת מים לירקון מאפשר לבעלי החיים באגם להתקיים בצורה טובה יותר בשל איכות מים גבוהה, תחלופת מים קבועה וצלילות. ואכן, ההזרמה, אשר החלה לאחרונה, הביאה לשינוי מיידי: כבר לאחר יומיים אפשר היה לראות כי המים צלולים יותר. התקווה היא כי מהלך זה יסייע ללהקות של דגים, ובהם לבנון הירקון (דג אנדמי לירקון) שכמעט נכחד, להתרבות בירקון. בנוסף על כך, חזרו לאגם מיני ברווזים רבים וציפורי מים כמו השלדג הגמדי, לבן החזה ופרפור עקוד. ברשות הטבע והגנים מדגישים כי חל איסור רחצה, דיג וקטיף צמחים ופירות בנחל, ומוזמנים את הציבור להגיע לגן הלאומי ולהנות מהמחזה המקסים של הטבע המתמלא והולך.

צילום: הלל זוסמן

ממשיכים להתגלגל בשביל ישראל לאופניים

עשרות רוכבי אופניים וחובבי טבע לקחו חלק בפעולות הכשרת מסלול סינגל חווה שנמשכו כשבוע וכללו עבודות תשתית בסיסיות בעזרת כלים ידניים ושימוש בחומרים מקומיים, במקביל להצבת שילוט. אורכו של סינגל חווה, סמוך למצפה רמון, כ-12 ק"מ - הוא מתחיל במצפה רמון, חוצה אזור מדברי ומסתיים בתצפית עוצרת נשימה לעבר מכתש רמון.

במרס 2011 נחנכו שני המקטעים הראשונים של שביל ישראל לאופניים - 85 ק"מ של רכיבה אתגרית, שמקשרים בין מעלה שחרות, דרך תמנע ועד אילת. מאז נפתחו שני מקטעים נוספים של השביל, והכוונה היא להגיע עוד השנה ל-300 ק"מ של שביל ממצפה רמון לאילת. במסגרת התכנית יוקם שביל ישראל לאופניים לאורכה של המדינה, מהחרמון בצפון ועד מפרץ אילת (באורך של כ-1,000 ק"מ).

↓ צילום: אריק רשות הטבע והגנים

כנס הוקרה והערכה למתנדבי פרויקט גן-קהילה

לפני 15 שנים נולד בגן לאומי בית שערים הרעיון לגייס מתוך הקהילה הסמוכה בקריית טבעון מתנדבים להדרכה באתר, מתוך רצון לעודד את החיבור של תושבי הקהילה לאתר, לרשות הטבע והגנים, ולערכי הטבע, הנוף והמורשת הנמצאים בסביבתם. גיוס מתנדבים (אזרחים ותיקים בעיקר) להדרכה באותם אתרים תורם הן להעצמתה של הרשות, של המטרות והערכים שעליהם היא מופקדת, הן לתושבים המדריכים מקרב הקהילה, המרחיבים את הידע וההיכרות עם סביבתם הקרובה, והן לציבור המבקרים באתרים, הנהנה מהדרכה איכותית ומיוחדת.

כך, בעזרת שיתוף פעולה ותמיכה של ראשי הקהילה המקומית, גויסו המתנדבים הראשונים מתוך האוכלוסייה הבוגרת של קריית טבעון, לעסוק בהדרכה בגן לאומי בית שערים והתחיל פרויקט גן-קהילה. בתחילה היו עשרה מתנדבים שנתמנו בהתלהבות למנוף את האתר ולהביא אליו עוד ועוד מבקרים מהאזור ומכל הארץ. במשך השנים גדל מספרם, וכיום מתנדבים בגן 53 מדריכים במשך כל ימות השנה, ובכמה מחזורים בכל יום.

המתנדבים, אשר רובם אזרחים ותיקים, בעלי ניסיון חיים וידע מקצועי בתחומים שונים, יודעים לרתום את ניסיונם העשיר לטובת האתר ובכך ממנפים אותו, מעשירים אותו בתחומים הקרובים להם, ומעודדים גם יוזמות חדשות אצל אנשי הרשות באתר. בנוסף על כך, חברי גן קהילה בית שערים הפכו לקבוצה חברתית מגובשת, הנוהגת לצאת יחד להשתלמויות בכל רחבי הארץ, לחגוג יחד חגים ולציין מועדים.

ההצלחה של פרויקט גן-קהילה בבית שערים גרמה להתרחבותו לאתרים נוספים של רשות הטבע והגנים באזור הצפון, והיום יש כ-180 מתנדבים מהקהילות השונות המדריכים בתשעה אתרים נוספים, ובהם גן לאומי בית שאן, גן לאומי קיסריה, גן לאומי חצור ועוד.

לאחרונה, לרגל 15 שנים מוצלחות ופוריות של הפרויקט, נערך בקריית טבעון כנס הוקרה והערכה למתנדבים. הכנס התקיים במעמד שאול גולדשטיין, מנכ"ל רשות הטבע והגנים, דודי אריאלי, ראש המועצה של קריית טבעון, ורויטל וייס, מנהלת גן לאומי בית שערים. מנכ"ל הרשות הודה בדבריו למתנדבים על תרומתם הרבה להטמעת ערכי הטבע, הנוף והמורשת בקרב המבקרים באתרי הרשות ואף הודיע על כוונת הרשות להרחיב את הפרויקט לכל חלקי הארץ.

